
Ulim împotriva plagiatului¹

Pierre MOREL

Universitatea Liberă Internațională din Moldova
Institutul de Cercetări Filologice și Interculturale (ICFI)

CE ESTE PLAGIATUL ?

Dicționarul explicativ al limbii române în linie (dexonline.ro) definește așa plagiatul:

PLAGIÁT¹, *plagiate*, ș.n. Acțiunea de a *plagia*; plagiere. ♦ (Concr.) Operă literară, artistică sau științifică a altcuiva, însușită (integral sau parțial) și prezentată drept creație personală. [Pr.: -gi-aŃ] – Din fr. **plagiat**.

- Plagiatul nu este inspirație, nu este copiat, nu este împrumut, plagiatul este furt. Toate plagiatele au în comun scopul de a prezenta ca o creație personală cea ce a fost luat de la altcineva.
- Plagiatul este ușor de identificat. Chiar dacă nu se dovedește, un plagiat, în mod general, este evident. Profesorii, colegii, cititori în general își dau seamă foarte ușor de faptul că substanța unui text nu aparține persoanei care a semnat.
- A fi bănuțit, acuzat sau convins de plagiat este o pată care nu se șterge niciodată.
- Juridic, plagiatul este un delict.

NIȘTE REGULI SIMPLE PENTRU A NU FI ACUZAT DE PLAGIAT.

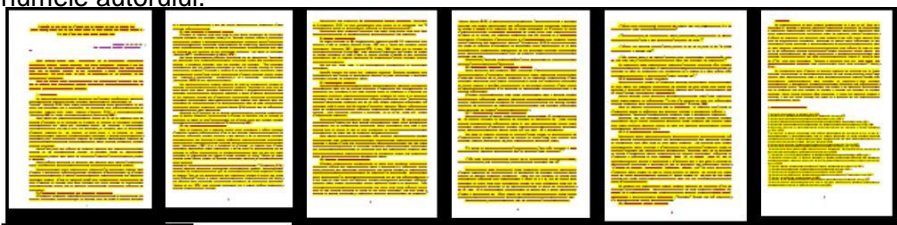
- La o problemă dată, încerc să găsesc răspunsul meu.
- Orice citat trebuie identificat conform normelor bibliografice în vigoare.
- Orice împrumut trebuie semnalat.
- Sursele trebuie să figureze în bibliografie.

EXEMPLE DE PLAGIAT

Pasajele plagate sunt colorate.

Exemplu 1: *plagiat «ca la carte»*.

Integralitatea textului este reluarea unui articol publicat în linie, inclusiv rezumatul în limba engleză și bibliografia. Unicul element «original» este numele autorului.

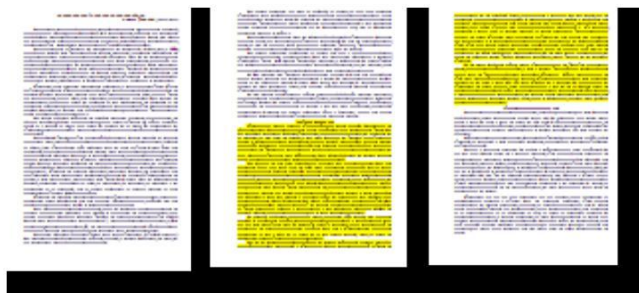

1 Nota bene:

- Este vorba aici de o propunere, despre care nu s-a luat, deocamdată, nici o decizie (acceptare, refuz, schimbare).
- Exemplele de plagiat prezentate sunt autentice dar nu provin de la studenți. Sunt texte pe care le-am primit spre publicare la ICFI. Tipologia ar fi aceeași la lucrări studentești.

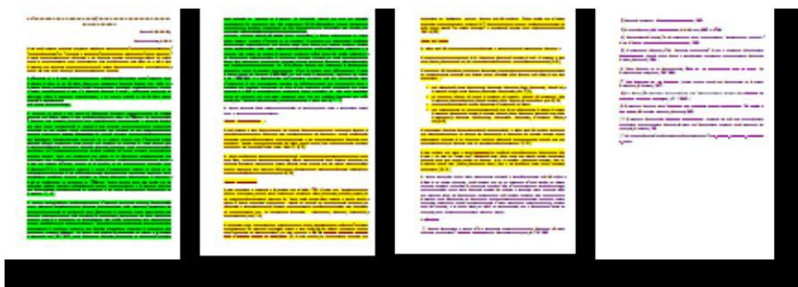
Exemplu 2: *plagiat rudimentar*.

Textul împrumutat nu se potrivește cu restul articolului: nu are același subiect și este foarte deosebit din punct de vedere lingvistic (a fost luat de la un autor din secolul XVII). Citatul nu e indicat, sursa nu e prezentă în bibliografie. Plagiatul a fost probabil realizat pe o variantă scrisă a textului (s-au introdus greșeli de ortografie).

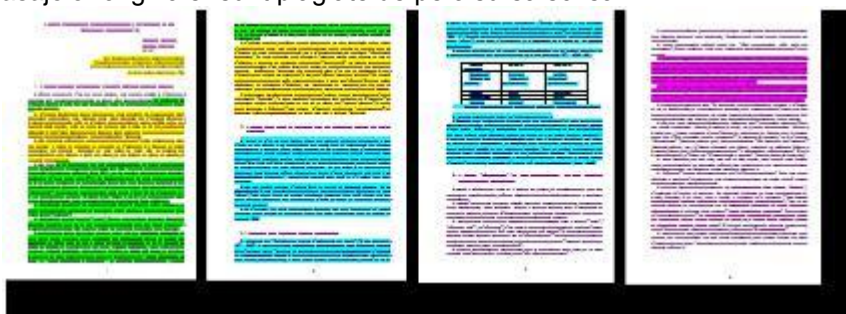
Exemplu 3: *plagiat obișnuit*.

Două texte au fost luate de pe Internet pentru a face un text nou. Textul are sens dar este foarte banal. Nu există aport personal în afară de o concluzie plină de greșeli. Sursele nu sunt referite.

Exemplu 4: *plagiat elaborat*.

S-a recurs la patru texte-surse. Împrumuturile au fost făcute fără nici o modificare (când erau greșeli în surse, acestea au fost păstrate). Textul este elaborat și are sens. Sursele figurează în bibliografie. După stil, se bănuiește ca pasajele "originale" sunt plagiatare de pe o sursă scrisă.

INTREBĂRI FRECVENTE:

- 1/ Când începe plagiatul ?
- 2/ Este plagiatul un fenomen recent ?

-
- 3/ De ce se critică atât de mult plagiatul ?
 - 4/ Dacă găsesc un text care-mi exprimă exact părerea, de ce să nu-l copiez ?
 - 5/ Ce lungime poate avea un citat ?
 - 6/ Dacă fac o traducere pot să semnez cu numele meu ?
 - 7/ Numai studenții plagiază ?
 - 8/ Cum să evit plagiatul ?
 - 9/ Ce mi se va întâmpla dacă se dovedește că am plagiat ?

RĂSPUNSURI:

1/ Când începe plagiatul ?

Cantitativ, dacă un text conține mai puțin de 10 % de text împrumutat, se consideră un lucru personal.

Dacă conține între 10 % și o treime de text împrumutat - este plagiat, dar poate fi acceptat ținând cont de aspectele sale calitative.

Dacă conține mai mult de o treime de text împrumutat este plagiat. Calitativ, plagiatul este caracterizat prin reluare fără modificare substanțială a textului inițial, prin absența oricărui element personal și prin pretenție de a se prezenta ca autorul lucrării.

2/ Este plagiatul un fenomen recent ?

Împrumutul există de mult și este considerat diferit de la o cultură la alta. Plagiatul însuși se caracterizează prin dorința de a înșela, deci este la fel de vechi cum este aceasta dorință.

Plagiatul a existat întotdeauna și întotdeauna a fost considerat rușinos. A devenit un delict din momentul când s-au stabilit legile care protejează drepturile de autor.

Se consideră în general că Internet-ul a favorizat dezvoltarea plagiatului, punând la îndemâna tuturor o mulțime de texte care pot fi copiate ușor.

3/ De ce se critică atât de mult plagiatul ?

Pentru că este înșelăciune. Cine plagiază vrea să dea o imagine falsă despre sine, care se va prăbuși la prima încercare și-l va dezamăgi definitiv pe interlocutorul său. Nimănui nu-i place să fie înșelat, nimănui nu-i place un înșelător.

La universitate, plagiatul înseamnă încălcarea principiilor de încredere și de demnitate intelectuală care fundamentează comunitatea universitară.

4/ Dacă găsesc un text care-mi exprimă exact părerea, de ce să nu-l copiez ?

Dacă este părerea Dvs, puteți s-o exprimați cu cuvintele Dvs. În general, dacă o frază se repetă identic, înseamnă ca aceasta nu a fost înțeleasă. Pe de o altă parte, în caz că reluați un text și se va descoperi că se va ghici că ați copiat, nimeni n-o să creadă niciodată ca este parerea Dvs și veți fi considerat plagiator.

Pasajul care vă corespunde ideilor trebuie reluat ca un citat.

5/ Ce lungime poate avea un citat ?

Până la trei linii, un citat se include în text, folosind ghilimele. De la patru linii, citatul se scrie detașat de text, fără ghilimele, cu interval simplu și cu o margine mai mare decât restul textului.

Legea nu prevede o lungime maximă pentru un citat. Se precizează că aceasta trebuie să corespundă «bunelor uzanțe», să fie justificată din punct de vedere intelectual și să apară cu toate referințele (vezi pentru Statele Unite noțiune

de *fair use*, pentru Uniunea europeană directiva 2001/29/CE din 22 mai 2001). Se consideră în general că 10 linii este un maximum.

6/ *Dacă fac o traducere, pot să semnez cu numele meu ?*

Cine traduce *Luceăfarul* sau *Hamlet* nu va pretinde că el este autorul. La fel se întâmplă pentru orice text, fie beletristic, științific său de orice natură. Autorul rămâne cel care a scris textul initial.

7/ *Numai studenții plagiază ?*

Plagiatul este un procedeu care stă la dispoziție oricărui înșelător. Oricine poate plagia, dar este mult mai greu când este vorba de o prezentare orală (un curs de exemplu), unde nestăpânirea subiectului e evidentă.

8/ *Cum să evit plagiatul ?*

Vezi secția *Niste reguli simple pentru a nu fi acuzat de plagiat*.

9/ *Ce mi se va întâmpla dacă se dovedește că am plagiat ?*

Din punct de vedere intelectual veți fi desconsiderat aproape definitiv.

Primul plagiat se sancționează cu anularea lucrării care trebuie refăcută.

Al doilea plagiat este sancționat cu o notă 0.

Referințe

- Best Practices for Ensuring Scientific Integrity and Preventing Misconduct. Paris: OCDE, f.d. În linie <http://www.oecd.org/dataoecd/37/17/40188303.pdf> (consultat 25-06-2009)
- BOUDREAU, Serge. Ne tombez pas dans les pièges du plagiat. L'Université du Québec à Trois-Rivières. În linie http://entete.uqtr.ca/description.php?no_fiche=8176§ion_cat=1§ion_sommaire=oui (consultat 25-06-2009)
- Commission de l'éthique de la science et de la technologie, *Le plagiat électronique dans les travaux scolaires une pratique qui soulève des questions éthiques*. Gouvernement du Québec: Sainte-Foy, 2005. În linie http://www.ethique.gouv.qc.ca/index.php?option=com_docman&task=doc_download&gid=60&Itemid=14 (consultat 25-06-2009)
- Enquête sur les usages d'Internet à l'Université de Lyon: « De la documentation au plagiat ». Lyon: SIX DEGRES, 2007. În linie http://www.compilatio.net/files/sixdegres-univ-lyon_enquete-plagiat_sept07.pdf (consultat 25-06-2009)
- ERRAMI, Mounir și Harold GARNER. « A tale of two citations ». *Nature* vol. 451/ianuarie 2008. 397-399.
- Le Groupe esiea met en place une charte de non plagiat avec ses élèves. În linie http://www.esiea.fr/Le-Groupe-esiea-met-en-place-une?var_recherche=plagiat (consultat 25-06-2009)
- Les usages d'Internet dans l'enseignement supérieur: « De la documentation... au plagiat ». Enquête menée pour SIX DEGRES, COMPILATIO.NET & SPHINX DEVELOPPEMENT – 2008. În linie http://www.compilatio.net/files/080521_sixdegres-univ-barcelona_univ-zaragoza_enquete-plagiat.pdf. (consultat 25-06-2009)

Site-uri

<http://plagiarism.org/>

<http://plagiarismadvice.org/>

Lista de discutii <http://plagiarismadvice.org/wp/index.php>

Internet: Fraude et déontologie selon les acteurs universitaires – Université de Genève. <http://responsable.unige.ch/index.php>